

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Гійченського ЗЗСО
I-III ступенів
Рава-Руської міської ради
Львівського району
Львівської області
_____ Галина ФЕДЮК

**Завдання підсумкових контрольних робіт
Річного оцінювання за курс 9 класу з біології
9-А клас (екстернат)
2024/2025 н.р.**

Завдання склав вчитель біології **Яцків Ярослав Адамович**
Пояснювальна записка

**річного оцінювання з курсу «Біологія»
(9-А клас екстернат)**

Перевіряються знання в учня змісту біології: вміння характеризувати анатомічну будову та фізіологічні функції органів, систем органів та організму людини в цілому; наводить приклади наслідків порушень функціональної діяльності органів, організму та вплив зовнішнього середовища на організм людини. Завдання складаються та оцінюються таким чином:

№ завдання	Вид завдання	Кількість завдань	Система оцінювання	Кількість балів
I.	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	6	по 0,5б.	3
II.	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	6	по 0,5б.	3
III.	Завдання на встановлення відповідності	2	1,5б.	3
IV.	Завдання відкритої форми	1	3б.	3

Всього: 12б.

Кількість отриманих балів становить бал річного оцінювання.

Завдання згруповані у 4 варіантах.

**Завдання до річного оцінювання з біології
(9-А екстернат)**

I варіант

I рівень

Завдання 1-6 мають лише одну правильну відповідь. Оберіть правильний варіант та позначте його. Кожне завдання I рівня оцінюється в 0,5 бала. За правильно виконані завдання ви можете отримати 3 бали.

1. Тип живлення, за якого органічні сполуки синтезуються з неорганічних із використанням енергії сонця, називають:

А) автотрофний; Б) гетеротрофний; В) мікотрофний; Г) хемотрофний.

2. У мітозі порівняно з мейозом відсутні:

А) спіралізація хромосом; Б) утворення диплоїдних клітин;

В) розходження хромосом до полюсів клітини; Г) кон'югація і кросинговер.

3. Мітохондрії називають енергетичними станціями клітин, тому що вони

А) синтезують білки; Б) синтезують вуглеводи; В) синтезують АТФ; Г) розщеплюють АТФ.

4. Бінарну номенклатуру у систематику ввів:

А) Ж.-Б. Ламарк; Б) К. Лінней; В) Ч. Дарвін.

5. На безкисневому етапі енергетичного обміну під час розпаду однієї молекули глюкози утворюється:

А) 2 АТФ; Б) 10 АТФ; В) 36 АТФ.

6. Всі можливі типи взаємозв'язків між організмами різних видів називають:

А) паразитизм, Б) мутуалізм, В) коменсалізм, Г) симбіоз.

II рівень

Завдання 7-12 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні варіанти відповідей. Кожне завдання II рівня оцінюється в 0,5 бала. За правильно виконані завдання ви можете отримати 3 бали.

7. Вказати гомозиготні особини за рецесивними алелями генів:

А) aaBb; Б) AABb; В) AAbb; Г) aaBB; Д) AaBb.

8. Ознаки людини, які успадковуються у зчепленні зі статтю – це:

А) дальтонізм; Б) група крові; В) гемофілія; Г) колір очей.

9. Органічні речовини з неорганічних утворюють:

А) автотрофи; Б) гетеротрофи; В) продуценти; Г) консументи; Д) редуценти; Е) фототрофи.

10. Між організмами різних видів можуть виникати зв'язки:

А) конкуренція; Б) мутуалізм; В) коменсалізм; Г) паразитизм, Д) хижацтво.

11. Рослинні організми поділяють на групи за систематичними категоріями:

А) вид; Б) родина; В) порядок; Г) рід; Д) тип; Е) клас; Є) ряд; Ж) відділ.

12. До підтипу Хребетні належать холоднокровні тварини класів:

А) Хрящові риби; Б) Кісткові риби; В) Земноводні; Г) Птахи; Д) Ссавці.

III рівень

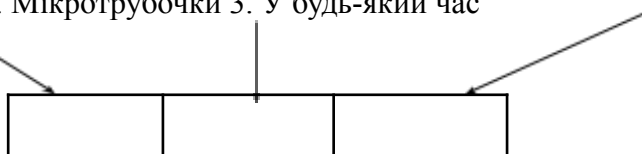
За правильно виконане завдання ви можете отримати 1,5 бали.

13. Охарактеризуйте за наведеними ознаками хромосому:

Основу хромосоми Складовими Розглянути під

становить: частинами є: мікроскопом можна:

1. Молекула білка 1. Хроматиди 1. Під час росту клітини
2. Молекула ДНК 2. Мікронитки 2. Під час поділу клітини
3. Молекула РНК 3. Мікротрубочки 3. У будь-який час

14. Установіть відповідність між біополімерами та їхніми мономерами:

- А) полісахариди 1 амінокислоти
- Б) білки 2 моносахариди
- В) ДНК 3 нуклеотиди з урацилом
- Г) РНК 4 нуклеотиди з тиміном

IV рівень

Завдання IV рівня оцінюються в 3 бала. (Творче завдання)

15. Розв'яжіть задачу:

У помідорів ген червоного забарвлення плодів домінує над геном жовтого. Батьківські рослини гетерозиготні. Які за забарвленням будуть нащадки?

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Гійченського ЗЗСО
I-III ступенів
Рава-Руської міської ради
Львівського району
Львівської області
_____ Галина ФЕДЮК

**Завдання до річного оцінювання з біології
(9-А екстернат)**

II варіант

*Завдання 1-6 мають лише одну правильну відповідь. Оберіть правильний варіант та позначте його.
Кожне завдання I рівня оцінюється в 0,5 бала.*

- 1. Спосіб розмноження, за якого утворюються гамети, називають:**
А) вегетативний; Б) нестатевий; В) статевий.
- 2. Перший закон Г. Менделя - це закон про:**
А) розщеплення ознак у співвідношенні 3:1; Б) різноманітність гібридів першого покоління;
В) одноманітність гібридів першого покоління; Г) чистоту гамет.
- 3. Плоди утворюють представники відділу:**
А) Папоротеподібні; Б) Покритонасінні; В) Голонасінні; Г) Мохоподібні.
- 4. Цей макроелемент неодмінний компонент нуклеїнових кислот, входить до складу кісток:**
А) Na; Б) F; В) Mg; Г) Ca.
- 5. Із запропонованого переліку виберіть рядок у якому всі органели одномембранні:**
А) комплекс Гольджі, рибосоми, мітохондрії, пластиди;
Б) комплекс Гольджі, ЕПС, лізосоми, вакуолі;
В) вакуолі, пластиди, ЕПС, мітохондрії;
Г) пластиди, лізосоми, рибосоми, ЕПС.
- 6. Чим справжні гриби відрізняються від грибоподібних організмів:**
А) здатні до фагоцитозу; Б) формують справжні тканини;
В) клітини мають ядро; Г) до складу оболонки клітин входить хітин.

II рівень

*Завдання 7-12 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні варіанти відповідей.
Кожне завдання I рівня оцінюється в 0,5 бала.*

- 7. Виберіть з переліку чотири характерних риси рослинних організмів:**
А) є еукаріотичними організмами; Б) клітина містить пластиди і вакуолю;
В) клітина стінка складається з хітину; Г) розмножуються лише нестатевим способом;
Д) автотрофний тип живлення; Е) клітинна стінка утворена целюлозою.
- 8. Укажіть рослини-паразити:**
А) плющ; Б) повитиця; В) петрів хрест; Г) омела; Д) сажка; Е) трутовик сливовий.
- 9. Укажіть ознаки, які характеризують підшлункову залозу людського організму:**
А) травна залоза; Б) виробляє підшлунковий сік;
В) виробляє шлунковий сік; Г) залоза змішаної секреції;
Д) виробляє гормони інсулін і глюкагон; Е) виробляє гормон соматотропін.
- 10. Оберіть форми мінливості, що успадковуються:**
А) Модифікаційна; Б) Фенотипова; В) Мутаційна; Г) Комбінаційна.
- 11. За характером спадкових змін генетичного апарату виокремлюють такі мутації:**
А) генні; Б) хромосомні; В) геномні; Г) хроматидні.
- 12. До підтипу Хребетні належать холоднокровні тварини класів:**

А) Хрящові риби; Б) Кісткові риби; В) Земноводні; Г) Птахи; Д) Ссавці.

III рівень

За правильно виконане завдання ви можете отримати 1,5 бали.

13. Охарактеризуйте за наведеними ознаками ядро:

Міститься в клітині	Складовими є	Функції
1. Лише прокариотів	1. Нитки хроматину	1. Синтез білків
2. Лише еукариотів	2. Мікротрубочки	2. Фотосинтез
3. Про- та еукариотів	3. Центріолі	3. Збереження спадкової інформації

14. Установіть відповідність між біологічними процесами та їхньою сутністю:

1. філогенез	А індивідуальний розвиток особини
2. онтогенез	Б формування подібних ознак у неспоріднених організмів унаслідок мешкання в подібному середовищі
3. дивергенція	В історичний розвиток виду або іншої систематичної групи
4. конвергенція	Г розходження ознак у нащадків спільного предка внаслідок пристосування до різних умов мешкання

IV рівень

Завдання IV рівня оцінюються в 3 бала. (Творче завдання)

15. Задача з генетики

Колір волосяного покриву морських свинок залежить від вмісту темного пігмента меланіна. Білі свинки (альбіноси) при схрещуванні між собою дають біле потомство. Гібриди альбіносів і темних мають проміжне (напівтемне) забарвлення. Яке потомство буде при схрещуванні напівтемної свинки із темною? При схрещуванні напівтемних морських свинок між собою.

**Завдання до річного оцінювання з біології
(9-А екстернат)**

III варіант

I рівень

Завдання 1-6 мають лише одну правильну відповідь. Оберіть правильний варіант та позначте його. Кожне завдання I рівня оцінюється в 0,5 бала. За правильно виконані завдання ви можете отримати 3 бали.

1. Сукупність ознак і властивостей організму – це:

А) фенотип; Б) генотип; В) спадковість; Г) мутації.

2. Алель, що завжди проявляється в присутності іншого у вигляді варіанта ознаки, яку він визначає – це:

А) рецесивний; Б) домінуючий; В) вироджений; Г) летальний.

3. Мітохондрії називають енергетичними станціями клітин, тому що вони

А) синтезують білки; Б) синтезують вуглеводи; В) синтезують АТФ; Г) розщеплюють АТФ.

4. Мінливість, зумовлена виникненням різних комбінацій алельних генів – це:

А) мутаційна; Б) модифікаційна; В) комбінативна; Г) рекомендаційна.

5. Виберіть каріотип жінки:

А) 44А+XX; Б) 22А+XX; В) 22А+XY; Г) 44А+XY.

6. Всі можливі типи взаємозв'язків між організмами різних видів називають:

А) паразитизм, Б) мутуалізм, В) коменсалізм, Г) симбіоз.

II рівень

Завдання 7-12 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні варіанти відповідей. Кожне завдання II рівня оцінюється в 0,5 бала. За правильно виконані завдання ви можете отримати 3 бали.

7. Оберіть типи транспорту речовин через мембрану:

А) дифузія; Б) активний транспорт; В) полегшена дифузія; Г) цитоз;

8. В метафазі мітозу:

А) Завершиться формування веретена поділу; Б) Хромосоми розходяться;
В) Хромосоми шикуються на екваторі.

9. Органічні речовини з неорганічних утворюють:

А) автотрофи; Б) гетеротрофи; В) продуценти; Г) консументи; Д) редуценти; Е) фототрофи.

10. До хімічних чинників забруднення належать:

А) забруднення радіоактивним випромінюванням; Б) забруднення антибіотиками;
В) забруднення пестицидами; Г) забруднення збудниками хвороб.

11. Інвазійними видами нашої місцевості є:

А) клен американський; Б) амброзія полинолиста; В) золотарник канадський;
Г) борщівник Сосновського.

12. До підтипу Хребетні належать холоднокровні тварини класів:

А) Хрящові риби; Б) Кісткові риби; В) Земноводні; Г) Птахи; Д) Ссавці.

III рівень

За правильно виконане завдання ви можете отримати 1,5 бали.

13. Установіть відповідність між типами моногібридного схрещування та варіантами розщеплення за генотипом:

1) AA*aa;	А) 1:1;
2) Aa*aa;	Б) немає розщеплення;
3) Aa*Аa;	В) 1:2:1.

14. Встановіть відповідність між назвою мутації та її особливостями:

1) летальні;	А) виникають у статевих клітинах;
2) сублетальні;	Б) відбуваються у нестатевих клітинах;
3) соматичні;	В) проявляються у фенотипі, призводять до загибелі;
4) генеративні;	Г) знижують життєздатність, організм хворіє.

IV рівень

Завдання IV рівня оцінюються в 3 бала. (Творче завдання)

15. Розв'яжіть задачу:

Плоди кавуна можуть мати зелене або смугасте забарвлення. Всі кавуни, отримані від схрещування рослин з зеленими і смугастими плодами (F1), мали тільки зелений колір плодів. Яке забарвлення плодів отримають при схрещуванні гетерозиготного зеленого кавуна із смугастим?

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Гійченського ЗЗСО
I-III ступенів
Рава-Руської міської ради
Львівського району
Львівської області
_____ Галина ФЕДЮК

Завдання до річного оцінювання з біології
(9-А екстернат)

IV варіант

I рівень

*Завдання 1-6 мають лише одну правильну відповідь. Оберіть правильний варіант та позначте його.
Кожне завдання I рівня оцінюється в 0,5 бала.*

- 1. Виберіть мінливість, яку відносять до спадкової:**
А) мутаційна; Б) сезонна; В) вікова; Г) модифікаційна.
- 2. Межі модифікаційної мінливості ознаки визначаються генотипом і мають назву:**
А) варіаційна крива; Б) варіаційний ряд; В) норма реакції; Г) варіаційний графік.
- 3. Плоди утворюють представники відділу:**
А) Папоротеподібні; Б) Покритонасінні; В) Голонасінні; Г) Мохоподібні.
- 4. Цей макроелемент неодмінний компонент нуклеїнових кислот, входить до складу кісток:**
А) Na; Б) F; В) Mg; Г) Ca.
- 5. Із запропонованого переліку виберіть рядок у якому всі органели одномембранні:**
А) комплекс Гольджі, рибосоми, мітохондрії, пластиди;
Б) комплекс Гольджі, ЕПС, лізосоми, вакуолі;
В) вакуолі, пластиди, ЕПС, мітохондрії; Г) пластиди, лізосоми, рибосоми, ЕПС.
- 6. Чим справжні гриби відрізняються від грибоподібних організмів:**
А) здатні до фагоцитозу; Б) формують справжні тканини;
В) клітини мають ядро; Г) до складу оболонки клітин входить хітин.

II рівень

*Завдання 7-12 мають декілька правильних відповідей. Оберіть правильні варіанти відповідей.
Кожне завдання II рівня оцінюється в 0,5 бала.*

- 7. В ядрі виокремлюють:**
А) поверхневий апарат; Б) органели; В) внутрішнє середовище; Г) клітинний центр.
- 8. У телофазі мітозу:**
А) Формується ядерна оболонка; Б) Хромосоми розходяться; В) Появляються ядерця.
- 9. Укажіть ознаки, які характеризують підшлункову залозу людського організму:**
А) травна залоза; Б) виробляє підшлунковий сік;
В) виробляє шлунковий сік; Г) залоза змішаної секреції;
Д) виробляє гормони інсулін і глюкагон; Е) виробляє гормон соматотропін.
- 10. Ланцюги живлення, що завжди починаються із зелених рослин, називаються:**
А) ланцюгами розщеплення; Б) пасовищними ланцюгами;
В) ланцюгами виїдання; Г) детритними ланцюгами.
- 11. Цвітіння води виникає внаслідок:**
А) масового поширення риби у водоймі; Б) підвищення у воді рівня пестицидів;
В) надмірного розмноження водоростей; Г) побудова гребель, гідротехнічних споруд.
- 12. До підтипу Хребетні належать холоднокровні тварини класів:**
А) Хрящові риби; Б) Кісткові риби; В) Земноводні; Г) Птахи; Д) Ссавці.

III рівень

За правильно виконане завдання ви можете отримати 1,5 бали.

13. Установіть відповідність між видами мутагенів та їх прикладами:

1) хімічні;	А) віруси;
2) фізичні;	Б) газ іприт;
3) біологічні;	В) ультрафіолетові промені.

14. Установіть відповідність між типами дигібридного схрещування та варіантами розщеплення за генотипом:

1) ААВВ*аавв; А) 9:3:3:1;
2) АаВв*аавв; Б) немає розщеплення;
3) АаВв*АаВв; В) 1:1:1:1.

IV рівень

Завдання IV рівня оцінюються в 3 бала. (Творче завдання)

15. Розв'яжіть задачу:

У людини кароокість домінує над блакитноокістю, а праворукість – над ліворукістю.

Блакитноокий шульга одружився з жінкою, яка мала карі очі та була праворукою (дигетерозиготА).

Визначте можливі генотипи та фенотипи дітей від цього шлюбу.